

การศึกษาการอุปมาอุปไมยในนวนิยายจีน

เรื่อง 边城 (เมืองชายแดน) ของ 沈从文 (Shen Congwen)

A Study of Similes in Chinese Novel of Shen Congwen “Bian Cheng”

ชนิดา สุวรรณ¹, ขวัญใจ ศรีสถาน², ณัฐพร ต่ายทอง³รักษณาลี ม้าเขียว⁴, รุ่งตะวัน ใจชื่น⁵, ชนัญญา พวงทอง^{6*}Chanida Suwan^{1*}, Khanjai Srisathan², Nuttaporn Taytong³Raksanalee Makheaw⁴, Rungtawan Chaichuen⁵, Chananya Phuangthong⁶^{1,2,3,4,5,6}คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 ประเทศไทย

^{1,2,3,4,5,6}Faculty of Humanities, Naresuan University

99 Moo 9, Thapo Sub-district, Muang District, Phitsanulok, 65000, Thailand

รับบทความ: 30 สิงหาคม 2567 ปรับปรุงบทความ: 20 พฤศจิกายน 2567 ตอรับตีพิมพ์บทความ: 11 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบของการอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบในนวนิยายจีน เรื่อง边城 (เมืองชายแดน) ของ沈从文 (Shen Congwen) โดยเก็บข้อมูลประโยคที่แสดงการอุปมาอุปไมย คัดเลือกมาจากหนังสือนวนิยายดังกล่าว จำนวน 78 ประโยค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบบันทึกจำแนกประโยคตามรูปแบบการอุปมาอุปไมย วิเคราะห์ประโยคโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ จากการศึกษาพบว่าการใช้อุปมาอุปไมย 3 รูปแบบ แบ่งได้เป็นอุปมาอุปไมยแบบตรง 40 ประโยค (ร้อยละ 51.3) อุปมาอุปไมยแบบยืม 26 ประโยค (ร้อยละ 33.3) และอุปมาอุปไมยแบบแฝง 12 ประโยค (ร้อยละ 15.4) นวนิยายมีการใช้การอุปมาอุปไมยแบบตรงมากที่สุด เนื่องจากเป็นรูปแบบการสื่อความหมายได้อย่างตรงตัว ชัดเจน ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อได้ไม่ยาก นวนิยายมีการใช้อุปมาอุปไมยแบบแฝงน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นการอุปมาอุปไมยที่มีความยากและซับซ้อน คือมีความกำกวมว่าต้องการอุปมาอุปไมยหรือต้องการจะสื่อในความหมายเช่นนั้นจริง ๆ ในด้านองค์ประกอบ พบว่าการอุปมาอุปไมยแบบตรงและอุปมาอุปไมยแบบแฝงมีองค์ประกอบครบ 3 ส่วนเหมือนกัน ได้แก่ สิ่งที่ต้องการเปรียบ คำเชื่อม และสิ่งที่ยกมา

* ผู้เขียนหลัก (อาจารย์ ดร. ประจักษ์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร)

อีเมล: p.chananya@gmail.com

เปรียบเทียบ แต่ก็พบว่าสามารถใช้คำเชื่อมก็ได้ในอุปมาอุปไมยแบบแฝง ส่วนองค์ประกอบของการอุปมาอุปไมยแบบยืมปรากฏแค่สิ่งที่ต้องการยกมาเปรียบเทียบ ไม่ปรากฏคำเชื่อม และสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบที่ชัดเจน

คำสำคัญ

อุปมาอุปไมย รูปแบบและองค์ประกอบของการอุปมาอุปไมย วรรณกรรมจีน นวนิยายจีน

Abstract

This study aims to analyze the forms and components of similes in Chinese novel, *Border Town* (边城) by 沈从文 (Shen Congwen). The data consists of 78 selected sentences containing similes from the novel. The instrument used in this study is a sentence classification record based on the simile forms, analyzing sentences using frequency values and percentages. The result of the study shows there are 3 forms of similes used which can be categorized as 40 sentences of direct similes (51.3%), 26 sentences of metonymy (33.3%), and 12 sentences of metaphors (15.4%). The novel employs direct similes as the most frequent technique as it is a form of communication that is direct and clear for the readers to be able to easily understand the intended meaning of the message. The novel utilizes metaphor as the least tool due to its difficulties and complexities; there are some uncertainties and ambiguities as to whether it is meant as a metaphor or if it is meant to convey the actual meaning. In terms of the components, it is found that direct simile and metaphor have all three components in common, which are the things to be compared, the conjunction (connector), and the things being compared with, but it is also found that the conjunction can be not to use in metonymy. However, the component of metonymy appears only the things to be compared without a clear conjunction and the things being compared.

Keywords

Similes, Forms and Component of Similes, Chinese Literature, Chinese Novel

บทนำ

การใช้ภาษาภาพพจน์ หรือโวหารภาพพจน์ คือกลวิธีการนำเสนอสารโดยการพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนให้แปลกออกไปจากความหมายตามตัวอักษร ทำให้ผู้รับสารเกิดภาพในใจ อันเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน โวหารภาพพจน์เป็นกลวิธีที่ผู้นำเสนอสารใช้เรียบเรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์

ของผู้รับสารจนเกิดความประทับใจและเห็นภาพในจิต ผู้รับสารจะได้รรถรสจากสารได้มากกว่าการนำเสนอสารด้วยถ้อยคำที่บรรยายอย่างตรงไปตรงมา ด้วยเหตุนี้ เราจึงพบเห็นการใช้โวหารภาพพจน์ได้ทั่วไปในงานเขียนต่าง ๆ

การนำเสนอภาษาด้วยโวหารภาพพจน์ แบ่งออกได้หลายประเภท และประเภทหนึ่งที่น่าสนใจก็คือการอุปมาอุปไมย อันเป็นรูปแบบการใช้ภาษาโดยการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์สองเหตุการณ์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดจินตภาพขึ้น อุปมาอุปไมยนั้นว่าเป็นศิลปะของการใช้ภาษา ในการเพิ่มรรถรสในภาษาผ่านถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ อย่างมีชั้นเชิง สละสลวย จึงเป็นกลวิธีที่ใช้กันมากในงานเขียนต่าง ๆ เช่น นวนิยาย เนื่องจากนวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่เรียบเรียงในรูปแบบของร้อยแก้ว ที่มีลักษณะการเขียนเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ที่ผู้เขียนนำเสนออย่างละเอียดละไม สะท้อนออกมาในรูปแบบและศิลปะของการเขียน โดยเฉพาะการใช้ถ้อยคำ ผู้เขียนต้องสรรหาถ้อยคำให้เป็นเครื่องแสดงความรู้สึก เสนอแนวคิดและสื่อความคิดนั้นออกมาในศิลปะการใช้ภาษาเพื่อให้ได้คำที่เห็นภาพอย่างชัดเจน (เนตรทราย คงอนุวัฒน์, 2550, 1) ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ผู้เขียนนวนิยายนั้นมีการเลือกใช้การอุปมาอุปไมยอย่างไรในงานเขียนของตนเอง จึงจะสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้สะท้อนผ่านถ้อยคำ สำนวน ข้อความ จนทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการตลอดจนเกิดความซาบซึ้งและประทับใจในงานเขียนนั้น ๆ ได้

เนื่องจากคณะผู้วิจัยกำลังศึกษาในสาขาวิชาภาษาจีน จึงได้เลือกที่จะศึกษาการอุปมาอุปไมยจากนวนิยายภาษาจีน ทั้งนี้ไม่เพียงแต่สนใจต่อการศึกษาลักษณะการใช้อุปมาอุปไมยในนวนิยายเท่านั้น ในขณะเดียวกัน การได้อ่านนวนิยายภาษาจีนเพื่อทำการศึกษาวเคราะห์ก็เป็นการเสริมทักษะการใช้ภาษาจีนของผู้วิจัยเองด้วยวิธีการหนึ่ง ซึ่งนวนิยายที่คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกมาทำการศึกษาชิ้นนี้คือ เรื่อง “边城” หรือที่มีผู้แปลในภาษาไทยว่า “เมืองชายแดน” เนื่องจากไม่เพียงแต่ปรากฏการใช้การอุปมาอุปไมยที่ชัดเจนและโดดเด่นเหมาะสมที่จะนำมาศึกษา นวนิยายเรื่องนี่ยังเป็นนวนิยายรักที่เขียนโดย沈从文 (Shen Congwen) ซึ่งเป็นนักเขียนชั้นเอกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งของจีน “边城” หรือ “เมืองชายแดน” เป็นนวนิยายที่มีการแต่งขึ้นอย่างประณีต มีศิลปะการเล่าเรื่องชวนติดตาม มีการใช้ฉากธรรมชาติ ธรรมเนียมวัฒนธรรมท้องถิ่นและบทสนทนาเรียบง่ายสมจริง รวมทั้งมีการสร้างตัวละครที่โดดเด่น ดุมีชีวิตชีวา เป็นนวนิยายที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนถึงความรัก วัชวลายมิติ และยังเป็นนวนิยายจีนแนววิถีชีวิตของชาวบ้านที่สื่อถึงอารมณ์และบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของประเทศจีนได้อย่างชัดเจน เย่ ชง (2557, 95) ได้กล่าวถึงความโดดเด่นของนวนิยายเรื่อง “边城” ว่าเป็นงานเขียนที่ได้รับการชื่นชมมากมาย มีการนำไปแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา เผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ ทั้งโลกตะวันออกและตะวันตก อีกทั้งยังได้รับคำชื่นชมจากนักเขียนที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เป็นนวนิยายที่มีความสำคัญต่อวงการวรรณกรรมจีนเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้รับคัดสรรให้เป็นตำราเรียนในมหาวิทยาลัยหลายประเทศ และได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ในนวนิยายจีน 100 อันดับแรกในศตวรรษที่ 20 จาก Asia Weekly คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาอุปมาอุปไมยเป็นกลวิธีการนำเสนอภาษารูปแบบหนึ่ง เมื่อเข้าใจก็จะสามารถส่งเสริมทักษะการอ่านและการ

เขียน รวมถึงอาจได้เข้าใจถึงแนวคิด สังคมและวัฒนธรรมของผู้เขียนที่สะท้อนผ่านการเปรียบเทียบเปรียบเทียบภาษา ทั้งในภาษาไทยและภาษาจีนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบในนวนิยายจีน เรื่อง 边城 (เมืองชายแดน) ของ 沈从文 (Shen Congwen)

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาด้านการอุปมาอุปไมย คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำแนวคิดและทฤษฎีมาสนับสนุนการวิจัย โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

ความหมายของการอุปมาอุปไมย นักวิชาการด้านภาษาได้ให้นิยามความหมายของการอุปมาอุปไมยไว้ดังนี้ ปฏิพันธ์ อุทยานกุล (2562, 124) ระบุความหมายของการอุปมาอุปไมยว่า คือโวหารภาพพจน์ประเภทหนึ่ง เป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำในลักษณะนำสิ่งที่ต่างกันมาเปรียบเทียบกันโดยใช้คำเชื่อม เช่น ดุจ ดัง ราว เหมือน เป็นต้น การใช้โวหารภาพพจน์นี้ในงานเขียนก็เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพขึ้น ผู้อ่านจะเกิดความประทับใจและสามารถเข้าใจในงานเขียนตามที่คุณเขียนต้องการจะสื่อว่าการเขียนแบบธรรมดา สุदारัตน์ ปานกลัด (2563, 14) กล่าวว่า เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งโดยธรรมชาติแล้วมีสภาพที่แตกต่างกันแต่มีลักษณะเด่นร่วมกัน และใช้คำที่ให้ความหมายว่า “เหมือน” หรือ “คล้าย” เป็นคำเชื่อมเพื่อเป็นการเปรียบเทียบเพื่อยืนยันให้เห็นว่าเหมือนอย่างไร ลักษณะใด เช่นเดียวกันกับ จูติชญา อัครเดชเรืองศรี (2562, 2) ก็เห็นว่าการอุปมาอุปไมยเป็นการเปรียบเทียบระหว่างของสองสิ่ง หรือเหตุการณ์สองอย่างเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดภาพ คำอุปมาอุปไมยถือเป็นหนึ่งในประเภทของโวหารภาพพจน์ที่เรียบง่าย และถูกใช้มากที่สุดในงานเขียนต่าง ๆ นอกจากนี้ พิริยา สุรขจร (2558, 43) ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีทางวาทศาสตร์เชิงอุปมาของสำนวนทางพุทธศาสนาระหว่างสำนวนจีนและสำนวนไทย ก็ได้เห็นว่า การอุปมาอุปไมย หรือ “比喻” ในภาษาจีนเป็นกลวิธีทางวาทศาสตร์แบบหนึ่ง จะประกอบไปด้วยวิธีการอุปมา อุปไมย และอุปลักษณ์ ซึ่งกลวิธีอุปลักษณ์และอุปมานี้ เป็นที่นิยมใช้ในการเขียนวรรณคดีหรือวรรณกรรม รวมไปถึงการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดภาพพจน์ตามเจตนาที่ต้องการสื่อ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การอุปมาอุปไมย เป็นกลวิธีการใช้ภาษาแบบหนึ่ง เป็นการนำสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะต่างกัน โดยอาจมีการใช้คำเชื่อมเพื่อให้มองเห็นภาพของการเปรียบเทียบได้ชัดเจนขึ้น กลวิธีการอุปมาอุปไมยนี้นิยมมากในงานเขียน เป็นการเพิ่มอรรถรสทำให้อ่านเกิดจินตภาพตาม เช่น ข้อความว่า สวยราวกับเทพธิดา ในข้อความนี้ เป็นการเปรียบเทียบระหว่าง สวย (อุปไมย) กับ เทพธิดา (อุปมา) ซึ่งในเริ่มแรกผู้อ่านที่อ่านพบข้อความดังกล่าวอาจจะยังมองเห็นภาพไม่ชัดว่า สวยขนาดไหน หรือสวยอย่างไร แต่พอผู้เขียนนำความสวยมาเทียบกับเทพธิดา ผู้อ่านจึงมองเห็นภาพของความสวย เข้าใจได้ว่า

สวยงามมาก ทั้งนี้เนื่องจากในความคิดของคนไทยชาวพุทธ โดยทั่วไปมักมองว่า เทพธิดาหรือนางฟ้านางสวรรค์ จะมีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม ดังนั้นจึงอาศัยอยู่บนสวรรค์ชั้นฟ้าตนเอง

รูปแบบของการอุปมาอุปไมย 岑玉珍 (Cen Yuzhen, 2020, 48) กล่าวว่า ในภาษาจีนมีรูปแบบการอุปมาอุปไมย 3 แบบ ได้แก่ 明喻 (อุปมาอุปไมยแบบตรง) เป็นการอุปมาอุปไมยที่มักใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ "像" (เหมือน คล้าย) 暗喻 (อุปมาอุปไมยแบบแฝง) คือการอุปมาอุปไมยที่ใช้ "是" (เป็น คือ) เป็นคำแสดงการเปรียบเทียบ และ借喻 (อุปมาอุปไมยแบบยืม) เป็นการอุปมาอุปไมยที่ไม่มีการใช้คำเชื่อม และไม่ปรากฏสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ พิริยา สุรขจร (2558, 37) มีการแบ่งกลวิธีทางวาทศาสตร์ในเชิงอุปมาเป็น 3 ประเภท คือ รูปแบบการเปรียบเทียบ "เหมือน" รูปแบบการเปรียบเทียบ "เป็น" และรูปแบบการเปรียบเทียบ "แทน" (แทนที่) โดยเป็นการแบ่งประเภทจากลักษณะโครงสร้างหรือองค์ประกอบที่ประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบหรืออุปมา (本体) สิ่งนำมาเปรียบเทียบหรืออุปมา (喻体) และคำเชื่อมที่ใช้เปรียบเทียบ (喻词)

จะเห็นได้ว่า 岑玉珍 (Cen Yuzhen, 2020, 48) และพิริยา สุรขจร (2558, 37) มีการกล่าวถึงรูปแบบการอุปมาอุปไมยที่เหมือนกัน ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า

明喻 หรือ อุปมาอุปไมยแบบตรง คือการเปรียบเทียบ "เหมือน" คือการอุปมาอุปไมยที่โดยมากจะใช้คำเชื่อมที่มีความหมายว่า เหมือน คล้าย ในภาษาจีนเช่น คำว่า 像 (เหมือนกับ ราวกับ)

暗喻 หรือ อุปมาอุปไมยแบบแฝง คือการเปรียบเทียบ "เป็น" คือการอุปมาอุปไมยที่มักใช้คำเชื่อมที่มีความหมายว่า เป็น คือ ในภาษาจีนเช่น คำว่า 是 (คือ เป็น)

借喻 หรือ อุปมาอุปไมยแบบยืม คือการเปรียบเทียบ "แทน" คือการอุปมาอุปไมยโดยการนำสิ่งหนึ่งไปแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง หรือก็คือ การหยิบยืมสิ่งหนึ่งไปแทนที่อีกสิ่งหนึ่งนั่นเอง

องค์ประกอบของการอุปมาอุปไมย พิริยา สุรขจร (2558, 45-58) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (本体) เรียกว่า อุปไมย สิ่งนำมาเปรียบเทียบ (喻体) เรียกว่า อุปมา และคำเชื่อมที่ใช้เปรียบเทียบ (喻词) ก็จะเป็นคำที่มีความหมายแสดงการเปรียบเทียบ ได้แก่ 如 (ดัง ดังเช่น) 像 (เหมือนกับ ราวกับ) 是 (คือ เป็น) 宛如 (ดุจดัง) 仿佛 (คล้าย เหมือน) เป็นต้น สรุปได้ตามรูปแบบการอุปมาอุปไมยดังนี้

อุปมาอุปไมยแบบตรง มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (本体) หรืออุปไมย สิ่งนำมาเปรียบเทียบ(喻体) หรืออุปมา และคำเชื่อมที่ใช้เปรียบเทียบ (喻词) ที่มีความหมายว่า เหมือน คล้าย เป็นต้นภาษาจีน เช่น 像 (เหมือนกับ ราวกับ) 仿佛 (คล้าย เหมือน) 宛如 (ดุจดัง) เป็นต้น

อุปมาอุปไมยแบบแฝง (隐喻) มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (本体) หรืออุปไมย สิ่งนำมาเปรียบเทียบ(喻体) หรืออุปมา และคำเชื่อมที่ใช้เปรียบเทียบ (喻词) มีความหมายว่า เป็น คือ เป็นต้นภาษาจีน เช่น 是 (คือ เป็น) เป็นต้น ซึ่งคำเชื่อมนี้สามารถละได้ (สามารถไม่ปรากฏการใช้ได้)

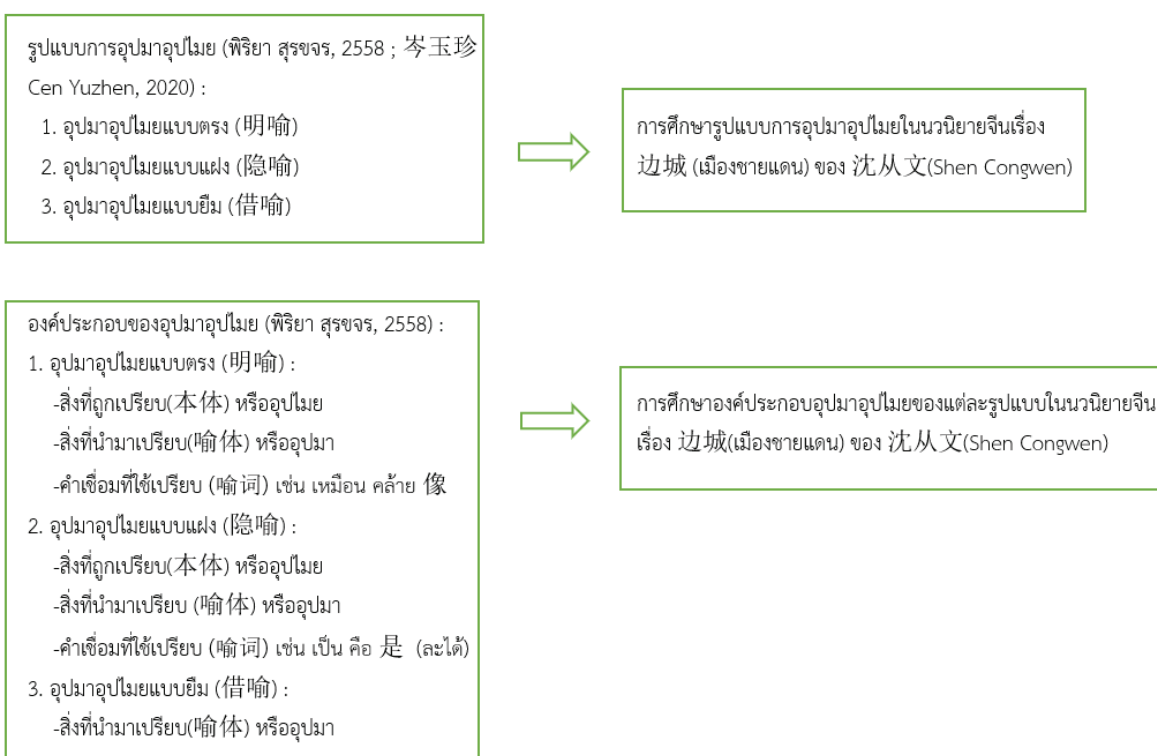
อุปมาอุปไมยแบบยืม (借喻) จะมีองค์ประกอบเพียงแค่ สิ่งนำมาเปรียบเทียบ (喻体) หรืออุปมา

ตารางที่ 1

รูปแบบการอุปมาอุปไมย 3 รูปแบบและองค์ประกอบ

รูปแบบอุปมาอุปไมย	องค์ประกอบของแต่ละรูปแบบ		
	สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปไมย)	สิ่งที่นำมาเปรียบ (อุปมา)	คำเชื่อมแสดงการเปรียบ
อุปมาอุปไมยแบบตรง	✓	✓	✓
อุปมาอุปไมยแบบแฝง	✓	✓	✓ (ละได้)
อุปมาอุปไมยแบบยืม	-	✓	-

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นประกอบกัน จึงเป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบของงานวิจัยนี้ สามารถแสดงเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ นวนิยายภาษาจีนเรื่อง边城 (เมืองชายแดน) ของ沈从文 (Shen Congwen, 2019, 178-282) ของสำนักพิมพ์ 江苏人民出版社 (2019) ตั้งแต่หน้าที่ 178 ถึง 282 รวม 105 หน้า

2. เครื่องมือในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบบันทึกจำแนกประโยคตามรูปแบบการอุปมาอุปไมย ซึ่งเป็นแบบบันทึกในรูปแบบตาราง ทำการบันทึกประโยคภาษาจีนที่แสดงถึงการอุปมาอุปไมยทั้ง 78 ประโยคที่คัดเลือกมา จากนวนิยายจีนเรื่องดังกล่าว เพื่อนำมาดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบการอุปมาอุปไมยทั้ง 3 รูปแบบและองค์ประกอบของมัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการอุปมาอุปไมย และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาการอุปมาอุปไมย โวหารภาพพจน์ของภาษาทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

3.2 เก็บข้อมูลประโยคภาษาจีนที่แสดงการอุปมาอุปไมย โดยคัดมาจากนวนิยายภาษาจีนเรื่อง 边城 (เมืองชายแดน) ของ沈从文 (Shen Congwen, 2019, 178-282) ของสำนักพิมพ์ 江苏人民出版社 (2019) ได้ประโยคมาทั้งสิ้น 78 ประโยค หลังจากนั้นทำการบันทึกลงในแบบบันทึกจำแนกประโยคตามรูปแบบการอุปมาอุปไมย เพื่อดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบการอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบในแต่ละรูปแบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 3.2 มาดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบการอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบว่ามีรูปแบบการอุปมาอุปไมยอย่างไร และในแต่ละรูปแบบนั้นมีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง โดยทำการวิเคราะห์จำแนกตามแนวทางการศึกษาจาก 岑玉珍 (Cen Yuzhen, 2020, 48) และ พิริยา สุรขจร (2558, 45-58)

4.2 ในการพรรณนาการวิเคราะห์ประโยค ผู้วิจัยได้เพิ่มคำแปลภาษาไทยของประโยคภาษาจีนที่คัดเลือกด้วย เพื่อประกอบความเข้าใจในความหมายของประโยค โดยอ้างอิงคำแปลภาษาไทยมาจากหนังสือ นวนิยายเรื่อง เมืองชายแดน (เสิ่นจงเหวิน, 2564) แปลโดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ (2564) เป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางประโยคที่ผู้วิจัยได้แปลเป็นภาษาไทยเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของประโยคได้ครบถ้วน

4.3 เรียบเรียงผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

4.4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาประโยคภาษาจีนทั้ง 78 ประโยค พบรูปแบบการอุปมาอุปไมย 3 รูปแบบดังนี้

1. อุปมาอุปไมยแบบตรง (明喻) หรือการเปรียบเทียบ คือการเปรียบเทียบที่ให้ความหมายนัยตรง หรือก็คือ ความหมายตรงตัว เป็นการเปรียบเทียบที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอะไรเปรียบกับอะไร โดยมีการใช้คำเชื่อมที่มีความหมายแสดงการเปรียบเทียบ ว่า เหมือน คล้าย จากการวิเคราะห์พบประโยคลักษณะนี้

ทั้งสิ้น 40 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 51.3 ในด้านองค์ประกอบ พบว่า ทุกประโยคปรากฏองค์ประกอบครบถ้วน ทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) สิ่งที่น่ามาเปรียบ (อุปมา) และคำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบที่มีความหมายว่า เหมือน คล้าย ซึ่งพบว่ามีการใช้คำที่มีความหมายลักษณะเดียวกัน 6 คำ ได้แก่ 像 (เหมือน คล้าย) 如 (เหมือน ดัง) 同 (เหมือนกับ ดังกับ) 如同 (เหมือนกับ ดังกับ) 似 (เปรียบ เหมือน) และ 仿佛 (เหมือนกับว่า ราวกับว่า) ดังนี้

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “像” (เหมือน คล้าย)

จากการศึกษาพบ 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 20 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 有人扛凳子从身边过去，翠翠认得那人正是去年打了火把送她回家的人，就告给祖父：“爷爷，那个人去年送我回家，他拿了火把走路时，真像喽！”（《边城》，202）

มีคนแบกม้านั่งเดินผ่านไป ชู้ชู้จำได้ว่าเป็นคนถือไฟไปส่งเธอกลับบ้านเมื่อปีที่แล้ว ก็เลยเล่าให้ตาฟัง “ตาจะ คนนี้ไงละที่พาหนูกลับบ้านเมื่อปีที่แล้ว เขาถือไฟนำทางเหมือนกับพวกสมุนโจรเลย” (เมืองชายแดน, 52-53)

จากตัวอย่าง ตัวละครชู้ชู้ (翠翠) กล่าวถึง คนถือไฟเพลิงที่ได้เคยไปส่งตนเองกลับบ้านเมื่อปีที่แล้วว่าท่าทางตอนถือไฟเหมือนสมุนโจร โดยได้นำ 他拿了火把走路时(เขาในตอนถือไฟเพลิง) มาเปรียบกับ 喽 (สมุนโจร)

ประโยคพบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 他拿了火把走路时 (เขาในตอนถือไฟเพลิง) สิ่งที่น่ามาเปรียบ (อุปมา) คือ 喽 (สมุนโจร) คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบคือ 像 (เหมือน)

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “如” (เหมือน ดัง)

พบประโยคแสดงการอุปมาแบบตรงที่มีการใช้คำเชื่อม如 (เหมือน ดัง) 20 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 50 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 2 翠翠在风日里长养着，故把皮肤变得黑黑的，触目为青山绿水，故眸子清明如水晶。（《边城》，181）

เด็กชู้ชู้เติบโตท่ามกลางสายลมและแสงแดดผิวจึงคล้ำ นัยน์ตามองแต่ภูเขาเขียว น้ำเขียว จึงดูกระจ่างใสเหมือนแก้วผลึก (เมืองชายแดน, 16)

จากตัวอย่าง เป็นตอนที่กล่าวถึงลักษณะหน้าตาของชู้ชู้ โดยได้เปรียบนัยน์ตาของเธอว่ากระจ่างใสเหมือนแก้วผลึก พบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 眸子(นัยน์ตา) สิ่งที่น่ามาเปรียบ (อุปมา) คือ 水晶 (แก้วผลึก) และคำเชื่อมที่ใช้คือ 如 (เหมือน)

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “同” (เหมือนกับ ดังกับ)

พบประโยคแสดงการอุปมาแบบตรงที่มีการใช้คำเชื่อม同 (เหมือนกับ ดังกับ) 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 3 “伯伯，你说得好，我也是那么想。地方不出坏人出好人，如伯伯那么样子，人虽老了，还硬朗得同棵楠木树一样，稳稳当当地活到这块地面，又正经，又大方，难得的咧。”（《边城》，222）

“ลุงพูดได้ดี ผมก็คิดอย่างนั้น ที่นี่ไม่มีคนชั่ว มีแต่คนดีเหมือนกับคนอย่างลุง ถึงจะแก่แต่ก็ยังแข็งแรงเหมือนไม้หนามมู ใช้ชีวิตมั่นคง ลุงทำแต่สิ่งที่สมควร เอาจริงเอาจัง ใจกว้าง คนแบบนี้หายาก” (เมืองชายแดน, 85)

จากตัวอย่าง ได้นำความแข็งแรงของลุงมาเปรียบกับไม้หนามมู เนื่องจากต้นหนามมูเป็นต้นไม้ที่มีอายุยืนยาวมาก อีกทั้งเนื้อไม้ยังมีความสวยงามและทนทานมาก ประโยคพ้องค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 伯伯的硬朗 (ความแข็งแรงของลุง) สิ่งนำมาเปรียบ (อุปมา) คือ 楠木树 (ไม้หนามมู) คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบคือ 同 (เหมือน)

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “如同” (เหมือนกับ ดังกับ)

มีประโยคแสดงการอุปมาแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม 如同 (เหมือนกับ ดังกับ) 4 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 10 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 4 见翠翠尽是望她，她也便看着翠翠，眼睛光光的 如同两粒水晶球。（《边城》，216）

เด็กเห็นซุ่ยซุ่ยเอาแต่มองก็เลยจ้องตอบบ้าง ตากกลมสดใสเหมือนกับลูกแก้วคริสตัล (เมืองชายแดน, 75)

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามีการเปรียบเทียบดวงตากกลมสดใสว่าเหมือนลูกแก้วคริสตัล ในประโยคจึงพบวาทะประกอบครบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 眼睛光光 (ดวงตากกลมสดใส) สิ่งนำมาเปรียบ (อุปมา) คือ 水晶球 (ลูกแก้วคริสตัล) คำเชื่อม คือ 如同 (เหมือนกับ ดังกับ)

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “似” (เปรียบ เหมือน)

ประโยคแสดงการอุปมาแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม 似 (เปรียบ เหมือน) 1 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.5 คือ

ตัวอย่างที่ 5 翠翠悄悄把头搭过一些，见祖父眼中业已酿了一汪眼泪。翠翠又惊又怕，怯生生地说：“爷爷，你怎么的？”祖父不作声，用大手擦着眼睛，小孩子似的咕咕笑着，跳上岸跑回家中去了。（《边城》，237）

ซุ่ยซุ่ยแอบมองตา ตาร้องให้ ซุ่ยซุ่ยตกใจและกลัว ถาม “ตา ตาเป็นอะไรไป” ตาไม่พูดอะไร เช็ดน้ำตากระโดดขึ้นฝั่งวิ่งกลับบ้าน หัวเราะเหมือนเด็กชายเล็กๆ (เมืองชายแดน, 106)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบเทียบว่า ตาหัวเราะเหมือนเด็กชายเล็กๆ ในประโยคพ้องค์ประกอบครบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 笑着的爷爷 (ตาที่หัวเราะ) สิ่งนำมาเปรียบ (อุปมา) คือ 小孩子 (เด็กชายเล็กๆ) และคำเชื่อม คือ 似 (เปรียบ เหมือน)

อุปมาอุปไมยแบบตรงที่ใช้คำเชื่อม “仿佛” (เหมือนกับว่า ราวกับว่า)

ประโยคแสดงการอุปมาแบบตรงที่มีการใช้คำเชื่อม 仿佛 (เหมือน คล้าย) มี 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 6 祖父同翠翠留在船上，感情仿佛皆追着那唢呐声音走去，走了很远的方回到自己身边来。（《边城》，208）

ตาและขุ่ยขุ่ยยังอยู่ในเรือ ใจของทั้งสองคนราวกับว่าตามเสียงสำนวนไปสู่ที่ไกลโพ้น ในที่สุดก็กลับมา (เมืองชายแดน, 60)

จากตัวอย่าง เป็นตอนที่กล่าวเปรียบถึงจิตใจของตาหลานไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ล่องลอยไปตามเสียงสำนวน(เครื่องดนตรีประเภทเป่าชนิดหนึ่ง) ในประโยคพบบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมาคือ 感情 (อารมณ์ความรู้สึกของจิตใจ) ของสองตาหลาน สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ 追着那唢呐声音走去 (ได้ล่องลอยไปตามเสียงสำนวน) โดยคำเชื่อมคือ 仿佛 (ราวกับว่า)

2. **อุปมาอุปไมยแบบแฝง (隐喻)** หรือการเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่างสิ่งที่นำมาเปรียบและสิ่งที่ถูกเปรียบ โดยทั้งสองสิ่งนี้มีความสัมพันธ์เท่ากัน เหมือนกันหรือเป็นประเภทเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ คำเชื่อมที่ปรากฏใช้ในการอุปมาอุปไมยรูปแบบนี้ จึงมักเป็นคำที่สื่อความหมายว่าสิ่งสองสิ่งเท่ากัน เช่น 是 (เป็น คือ) 成为 (เป็น กลายเป็น) 等于 (เท่ากับ) 当作 (ถือเป็น) เป็นต้น อุปมาอุปไมยแบบแฝงนี้จะมีองค์ประกอบ 3 ส่วน เช่นเดียวกันกับอุปมาอุปไมยแบบตรง คือ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมย สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา และคำเชื่อม (แต่สามารถละได้) ที่มีความหมายว่า เป็น คือ ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่ามีทั้งสิ้น 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 15.4 ในด้านองค์ประกอบ พบว่า มี 9 ประโยคที่มีองค์ประกอบครบ 3 ส่วน คือ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมย สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา และคำเชื่อม ซึ่งคำเชื่อมที่พบนี้มีความหมายในเชิงว่า คือ เป็น 5 คำ ได้แก่ 是 (เป็น คือ) 成为 (กลายเป็) 成 (กลายเป็) 作 (ถือเป็น) 作为 (ถือเป็น) และพบแบบละคำเชื่อม 3 ประโยค ดังนี้

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการใช้คำเชื่อม “是” (เป็น คือ)

พบการอุปมาอุปไมยลักษณะนี้ทั้งสิ้น 4 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 33.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 7 那人也带了些惊讶说：“二老你还不知道？就是我们河街上的摊送二老！就是岳云！他要我送你回去！”（《边城》，200）

คนคนนั้นก็แปลกใจ “หนูไม่รู้จักคุณหนูรองหรือครับ เขาคือหน่วซ่ง อยู่ที่ถนนเลียบแม่น้ำ เขาเป็นคนที่หล่อมาก เป็นเย่วหยุนของเมืองเรา เขาให้ฉันพาหนูกลับบ้าน” (เมืองชายแดน, 48)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบเทียบ摊送二老 (คุณหนูรองที่ชื่อหน่วซ่ง) กับ岳云 (เย่วหยุน) เนื่องจากเย่วหยุนเป็นบุตรชายของเย่วเฟย วีรบุรุษในสมัยราชวงศ์ซ่ง กล่าวกันว่า เย่วหยุนมีรูปโฉมงดงาม ถือได้ว่าเป็นนักรบรูปงามที่สุดในสมัยนั้น ผู้พูดนำมาเปรียบเช่นนี้ เพื่อจะสื่อว่า คุณหนูรองที่ชื่อหน่วซ่งเป็นชายหนุ่มที่หล่อที่สุดในฉาง ในประโยคพบบองค์ประกอบครบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมาคือ摊送二老 (คุณหนูรองที่ชื่อ หน่วซ่ง) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ岳云 (เย่วหยุน) คำเชื่อมคือ 是 (เป็น)

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการใช้คำเชื่อม “成” (กลายเป็น)

พบอุปมาแบบแฝงลักษณะนี้ 1 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.3 คือ

ตัวอย่างที่ 8 黄昏来时翠翠坐在家中屋后白塔下，看天空被夕阳烘成桃花色的薄云，..... (《边城》，244)

เมื่อตอนพลบค่ำลงซู่ซู่นั่งอยู่ใต้เจดีย์สีขาวหลังบ้าน มองดูเมฆบางบนท้องฟ้าที่ถูกแสงพระอาทิตย์ยามตกดินย้อมจนกลายเป็นสีดอกท้อ... (ผู้วิจัยเรียบเรียงคำแปลเอง)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบว่า薄云的颜色 (สีของเมฆบาง) เมื่อยามตะวันตกจะลับฟ้าเป็นสีดอกท้อสีชมพูอ่อนๆ ในประโยคพบบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมา คือ薄云的颜色 (สีของเมฆบาง) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ桃花色 (สีดอกท้อ) 成 (กลายเป็น) เป็นคำเชื่อม

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการใช้คำเชื่อม “成为” (กลายเป็น)

จากการศึกษา พบอุปมาแบบแฝงลักษณะนี้ 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 9 月光如银子，无处不可照及，山上篁竹在月光下皆成为黑色。(《边城》，247)

แสงจันทร์ที่ราวกับสีเงินยวงนั้นส่องสว่างไปทุกที่ ป่าไผ่บนภูเขาภายใต้แสงจันทร์ล้วนกลายเป็นสีดำ (ผู้วิจัยเรียบเรียงคำแปลเอง)

เนื้อความข้างต้นเปรียบว่า山上篁竹在月光下 (ป่าไผ่บนภูเขาภายใต้แสงจันทร์) ในเวลาค่ำคืนภายใต้ความมืดจึงกลายเป็นสีดำ ในประโยคพบบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมา คือ山上篁竹在月光下 (ป่าไผ่บนภูเขาภายใต้แสงจันทร์) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ黑色 (สีดำ) 成为 (กลายเป็น) เป็นคำเชื่อม

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการใช้คำเชื่อม “作” (เป็น)

พบประโยคแสดงการอุปมาแบบแฝงลักษณะนี้ 1 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.3 คือ

ตัวอย่างที่ 10 初五大清早落了点儿毛毛雨，河上游且涨起了“龙船水”河水已变作豆绿色。(《边城》，212)

ขึ้น 5 ค่ำเดือน 5 มีฝนตกหิม ๑ ตอนเช้าตรู่ ระดับน้ำขึ้นสูงจากเหนือน้ำ มีคลื่นที่เรียกกันว่าคลื่นเรือมังกรเป็นคลื่นประจำฤดู น้ำในแม่น้ำเป็นสีเขียวเมล็ดถั่ว (เมืองชายแดน , 71)

จากตัวอย่าง เป็นการเปรียบว่าน้ำในแม่น้ำเป็นสีเขียวเมล็ดถั่ว ในประโยคพบบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมา คือ河水的颜色 (สีของน้ำในแม่น้ำ) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ豆绿色 (สีเขียวเมล็ดถั่ว) คำเชื่อมคือ作 (เป็น)

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการใช้คำเชื่อม “作为” (เป็น)

จากการศึกษา พบ 1 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.3 ดังนี้

ตัวอย่างที่ 11 夏天则晒晾在日光下耀目的紫花布衣袴，可以作为人家所在的旗帜。(《边城》，184)

ในหน้าร้อนจะเห็นเสื้อและกางเกงผ้าฝ้ายพิมพ์ลายดอกสีม่วงที่ตากแดดอยู่เหมือนเป็นธงที่ทำให้รู้ว่ามีคนอยู่ (เมืองชายแดน, 23)

จากตัวอย่าง เสื้อและกางเกงผ้าฝ้ายพิมพ์ลายดอกสีม่วงถูกเปรียบเป็นธง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีคนอาศัยอยู่ ในประโยคพบบองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปมา คือ 紫花布衣袴 (เสื้อและกางเกงผ้าฝ้ายพิมพ์ลายดอกสีม่วง) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา คือ 旗帜 (ธง) คำเชื่อมคือ 作为 (เป็น)

อุปมาอุปไมยแบบแฝงที่มีการละคำเชื่อม

คือ อุปมาอุปไมยแบบแฝงในลักษณะที่ไม่ปรากฏการใช้คำเชื่อมอย่างชัดเจน ซึ่งจากการศึกษาพบ 3 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 25 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 12 母亲穿了新浆洗得硬朗的蓝布衣服，女孩子脸上涂着两饼红色，.....(《边城》，215)

แม่ใส่เสื้อผ้าสีน้ำเงินลงแป้งแข็ง ลูกสาวแก้มแดงเป็นขนมเปี๊ยะ 2 ก้อน (เมืองชายแดน, 75)

จากตัวอย่าง เป็นการกล่าวเปรียบบนใบหน้าบริเวณแก้มของลูกสาวที่ถูกแต้มด้วยสีแดงดูเป็นสีแดงบนขนมเปี๊ยะ เนื่องจากลักษณะของขนมเปี๊ยะส่วนใหญ่เป็นทรงกลมมีสีแดง ๆ ซึ่งสื่อถึงแก้มทั้งสองข้างของลูกสาวที่มีสีออกแดง ๆ และเป็นวง ๆ ดูคล้ายกันกับขนมเปี๊ยะนั่นเอง ประโยคดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบโดยละคำเชื่อมแต่ยังคงปรากฏสิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปมา) คือ 女孩子脸上的颜色 (บนใบหน้าบริเวณสีแก้มของลูกสาว) และสิ่งที่นำมาเปรียบ (อุปมา) คือ 饼红色 (สีแดงขนมเปี๊ยะ) ประโยคดังกล่าวหากปรากฏการใช้คำเชื่อม จึงควรเป็นคำว่า 成 (กลายเป็น) และประโยคจึงควรเป็นว่า 女孩子脸上涂成两饼红色 (บนใบหน้าของลูกสาวแต้มสีจนกลายเป็นสีแดงขนมเปี๊ยะ) ถึงจะสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

3. อุปมาอุปไมยแบบยืม (借喻) เป็นรูปแบบการเปรียบโดยการนำสิ่งหนึ่งมาแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง คำว่า 借แปลได้ว่า “ยืม” หรือก็คือ “ยืมมาใช้” “ใช้แทน” และ喻แปลว่า “เปรียบเทียบ” เมื่อรวมกัน จึงหมายถึง “ความเปรียบเทียบที่ใช่แทนที่” (พิริยา สุรขจร, 2558, 58) อุปมาอุปไมยรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบชั้นสูงที่ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่นำมาเปรียบกับสิ่งที่ถูกเปรียบว่าใกล้ชิดกัน กล่าวคือ หากดูจากสิ่งที่นำมาเปรียบจะทำให้เราสามารถนึกถึงสิ่งที่ถูกเปรียบได้โดยไม่ต้องมีตัวเชื่อมระบุความเปรียบใด ๆ มาช่วยในโครงสร้าง อุปมาอุปไมยรูปแบบนี้จึงมีใจความสั้นกะทัดรัด แต่แฝงความหมายลึกซึ้ง (พิริยา สุรขจร, 2558, 57-58) ในส่วนขององค์ประกอบของการอุปมาอุปไมยแบบยืม จะปรากฏแค่สิ่งที่นำมาเปรียบหรืออุปมา ไม่ปรากฏคำเชื่อมที่ใช้เปรียบ และไม่ปรากฏสิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมยในประโยคอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร แต่จะสามารถทราบถึงได้จากบริบทในประโยค ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบประโยคทั้งสิ้น 26 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 33.3 ซึ่งทั้งหมดพบบองค์ประกอบแค่เพียงสิ่งที่นำมาเปรียบหรืออุปมา ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 13 经过一番考虑后，屯戍兵见她无远走勇气，自己也不便毁去做军人的名誉，就心想：一同去生既无法聚首，一同去死应当无人可以阻拦，首先服了毒。女的却关心腹中的一块肉，不忍心，拿不出主张。(《边城》，180-181)

คิดดูแล้วทหารหนุ่มเห็นว่าหญิงสาวไม่ยอมทิ้งพ่อไป ตัวเขาเองก็ไม่อยากเสียเกียรติทหาร ถ้ามีชีวิตอยู่ไม่ได้ก็ตายไปด้วยกัน ชายหนุ่มเลยกินยาตาย ฝ่ายหญิงกลับเป็นห่วงก่อนเนื้อในท้อง ไม่อาจตัดใจได้ (เมืองชายแดน, 15)

จากข้อความนี้ เห็นได้ว่าชัดว่ามีการใช้คำว่า ก้อนเนื้อ มาแทนที่ ทารกที่อยู่ในท้อง ซึ่งอาจจะเป็นการตั้งครรภ์ในระยะแรกที่ทารกยังเป็นเพียงตัวอ่อน มีลักษณะเป็นก้อนเล็ก ๆ ดังนั้นในด้านองค์ประกอบ เราเห็นส่วนที่นำมาเปรียบหรืออุปมาได้อย่างชัดเจน คือ 一块肉 (ก้อนเนื้อ) แต่สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมยนั้นไม่ได้ปรากฏชัด แต่เราสามารถเข้าใจได้จากบริบท ซึ่งก็คือ 婴儿 (ทารก) นอกจากนี้ก็ไม่ได้ปรากฏการใช้คำเชื่อมมาเปรียบ

ตัวอย่างที่ 14 故凡船只失事破产的船家，过路的退伍兵士，游学文墨人，凡到了这个地方，闻名求助的，莫不尽力帮助。一面从水上赚来钱，一面就这样洒脱散去。 (《边城》，189)

เพราะฉะนั้นชาวเรือคนใดที่ล้มละลายเพราะเรือล่ม ทหารที่ปลดประจำการกำลังกลับบ้านผ่านมาทางนี้ นักศึกษาท่องเที่ยวแสวงหาความรู้ไปตามที่ต่างๆ มาขอความช่วยเหลือเพราะได้ยินมาซุ่มซุ่มใจกว้าง เขาพยายามช่วยสุดความสามารถ เขาได้ทรัพย์สินเงินทองมาจากน้ำ จึงใช้ทรัพย์สินเงินทองไปจ่ายๆ (เมืองชายแดน, 31)

จากตัวอย่างประโยคภาษาจีนข้างต้นจะเห็นว่าเป็นการเอา水 (น้ำ) เปรียบเรื่องของ花钱 (การใช้จ่ายเงิน) เพื่อสื่อความหมายว่า เขาได้ทรัพย์สินเงินทองมาจากการค้าขายทางน้ำ เขาจึงใช้ทรัพย์สินเงินทองของเขาไปอย่างง่ายดายเหมือนกับน้ำที่ไหลไปเรื่อยไม่หยุด ในประโยคภาษาจีนนี้ไม่ได้ปรากฏคำเชื่อมอันเป็นตัวเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจน แต่เราจะทราบความหมายการเปรียบนี้ได้จากบริบท ในประโยคมีการใช้คู่คำเชื่อม 一面……一面…… (ด้าน...อีกด้าน...)” ซึ่งเป็นคำที่ใช้เพื่ออธิบายเหตุการณ์หนึ่งๆ หรือสิ่ง ๆ หนึ่งที่มี 2 ด้านที่มีความเกี่ยวข้องกัน จากตัวอย่าง ในวรรคแรก 一面从水上赚来钱 แปลได้ว่า “ด้านหนึ่งได้เงินทองมาจากน้ำ” ด้วยเหตุนี้ในวรรคถัดไป ก็ควรจะต้องเกี่ยวข้องกับน้ำด้วย 一面就这样洒脱散去ที่แปลได้ว่า “อีกด้านหนึ่งก็ใช้จ่ายไปอย่างง่ายดาย” จึงทำให้ตีความหมายได้ว่า ใช้จ่ายไปอย่างง่ายดายเหมือนสายน้ำ ในด้านองค์ประกอบ ปรากฏเพียงสิ่งที่นำมาเปรียบหรืออุปมา ซึ่งก็คือ 水 (น้ำ) สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมยคือ 花钱 (การใช้จ่ายเงิน) ซึ่งเป็นส่วนที่เข้าใจได้จากบริบท และไม่ปรากฏการใช้คำเชื่อม

ตารางที่ 2

สรุปค่าความถี่และค่าร้อยละของประโยคที่แสดงการอุปมาอุปไมยทั้ง 3 รูปแบบ

อุปมาอุปไมยแบบตรง			อุปมาอุปไมยแบบแฝง			อุปมาอุปไมยแบบยืม		
ประเภท	ความถี่	ร้อยละ	ประเภท	ความถี่	ร้อยละ	ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
ใช้คำเชื่อม 像 (เหมือน คล้าย)	8	20	ใช้คำเชื่อม 是 (เป็น คือ)	4	33.3	-	-	-
ใช้คำเชื่อม 如 (เหมือน ดัง)	20	50	ใช้คำเชื่อม 成 (กลายเป็น)	1	8.3			
ใช้คำเชื่อม 同 (เหมือนกับ ดังกับ)	5	12.5	ใช้คำเชื่อม 成为 (กลายเป็น)	2	16.8			
ใช้คำเชื่อม 如同 (เหมือนกับ ดังกับ)	4	10	ใช้คำเชื่อม 作 (เป็น)	1	8.3			
ใช้คำเชื่อม 似 (เปรียบ เหมือน)	1	2.5	ใช้คำเชื่อม 作为 (เป็น)	1	8.3			
ใช้คำเชื่อม 仿佛 (เหมือนกับว่า ราวกับว่า)	2	5	ละคำเชื่อม	3	25			
รวม	40	51.3	รวม	12	15.4	รวม	26	33.3

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปแบบการอุปมาอุปไมยในนวนิยายจีน เรื่อง边城 (เมืองชายแดน) ของ沈从文 (Shen Congwen) ที่พบว่ามีการใช้การอุปมาอุปไมยแบบตรง (明喻) เป็นจำนวนมากที่สุด คือ 40 ประโยค (ร้อยละ 51.3) คณะผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะการอุปมาอุปไมยแบบตรงเป็นการสื่อความหมายตรงตัว ผู้เขียนต้องการเปรียบเทียบหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง มีการใช้คำที่แสดงถึงการเปรียบเทียบชัดเจน จึงทำให้การอุปมาอุปไมยแบบตรงนำมาใช้ในงานเขียนมากกว่ารูปแบบอื่น เนื่องจากผู้อ่านไม่ต้องใช้การตีความเพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ก็เห็นภาพชัดเจนได้ ดังเช่นในตัวอย่างที่ 1 ที่ผู้ช่วยยกกล่าวถึงคนแบกม้า โดยเปรียบคนแบกม้าตอนที่ถือได้ว่าเหมือนกับสมุนโจร ทำให้เราเห็นภาพของคนแบกม้าว่าต้องมีท่าทางโฉบเฉี่ยว มะเกะเกระ ดุร้าย ฯลฯ อันเป็นท่าทางที่เหมือนสมุนโจร เป็นต้น ด้วยการเปรียบเทียบที่ชัดเจนนี้ ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการได้ง่าย เกิดความสนุก ความเพลิดเพลิน อันเป็นอรรถรสในการอ่าน อีกทั้งอาจเพื่อให้สอดคล้องกับบุคลิกของตัวละครที่ส่วนใหญ่ มีลักษณะตรงไปตรงมาและซื่อตรง ดังที่ เย่ ชง (2557, 93-100) ที่ได้ศึกษาความโดดเด่นของนวนิยายเรื่อง 边城 (เมืองชายแดน) ไว้ว่า ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้มีบุคลิกลีลาที่แตกต่างกัน และตัวละครบางส่วนมีหนึ่งในลักษณะของบุคลิกลีลาที่มีความตรงไปตรงมา ซื่อตรง จริงใจ กล่าวคือมีรูปบุคลิกที่ชัดเจน มีชีวิตชีวา อันจะทำให้ผู้อ่านจำได้ง่ายและประทับใจ (เย่ ชง, 2557, 97) ด้วยเหตุนี้ การเลือกใช้รูปแบบอุปมาอุปไมยแบบตรง ก็ดูสอดคล้องกับบุคลิกของตัวละครในเรื่องเช่นกัน

อีกประการหนึ่ง จากผลการศึกษาที่พบว่าอุปมาอุปไมยแบบตรงมีจำนวนมากที่สุดนั้น ก็พ้องกับการศึกษาของพิริยา สุรขจร (2558, 64) ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีทางวาทศาสตร์เชิงอุปมาของสำนวนจีนทางพุทธศาสนากับสำนวนไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แล้วมีผลการศึกษาว่า รูปแบบอุปมาเปรียบเหมือน (อุปมาอุปไมยแบบตรง) และอุปลักษณ์เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบที่พบการใช้มากที่สุดในสำนวนจีนและ

สำนวนไทย คณะผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากการอุปมาอุปไมยแบบตรง เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีความเหมือนหรือคล้ายหรือเกี่ยวข้องกันอยู่แล้ว และยังมีการใช้คำเชื่อมแสดงการเปรียบด้วย ผู้อ่านจึงมองเห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถเข้าใจการสื่อความได้โดยไมยาก ด้วยเหตุนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า อุปมาอุปไมยแบบตรง เป็นรูปแบบการใช้ภาษาที่เป็นที่นิยมมากเช่นกัน ดังเช่นที่ ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี (2562, 2) กล่าวไว้ การเปรียบเทียบระหว่างสิ่งหรือเหตุการณ์สองอย่างเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดภาพขึ้นมานั้นเป็นโวหารภาพพจน์ประเภทหนึ่งที่เรียบง่าย และถูกใช้มากที่สุดในงานเขียนต่าง ๆ ก็คือ การใช้คำอุปมาอุปไมย นั่นเอง

ในงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาในวรรณกรรมจีน เช่น ฉุนันท์ ตียนนัท (2557, 17-23) ซึ่งก็ได้ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในนวนิยายจีนเรื่อง 家 (บ้าน) พบว่า มีการใช้อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์ สัทพจน์และอติพจน์ ในการถ่ายทอดเนื้อหา รัฐกิตต์ เลิศวิระ (2558, 69-85) ที่ศึกษาการถ่ายทอดโวหารภาพพจน์ในนวนิยายจีนเรื่อง หันเย่ โดยเปรียบเทียบกับในฉบับแปลไทยเรื่อง คีนหนาว ก็พบว่า ในฉบับภาษาจีนเรื่อง หันเย่ ได้ปรากฏการใช้โวหารภาพพจน์ที่หลากหลาย ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์และอติพจน์ มาลี วรลัคนากุล (2560, 97-101) ได้ศึกษากลวิธีทางภาษาในนวนิยายจีนเรื่อง เหลียนเฉิงเจี๋ย (连城诀) ซึ่งพบว่าในนวนิยายจีนเรื่องนี้ ก็ได้ใช้กลวิธีหลายแบบ ได้แก่ อุปมา บุคลาธิษฐานและสัทพจน์ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในงานวิจัยเหล่านี้ จะไม่ได้ศึกษาถึงค่าความถี่และร้อยละของการปรากฏการใช้กลวิธีในแต่ละรูปแบบ จึงทำให้ไม่อาจทราบได้ว่า กลวิธีแบบใดมีการใช้มากที่สุด แต่สิ่งหนึ่งที่กล่าวได้คือ กลวิธีอุปมาก็เป็นรูปแบบการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมมากเช่นกันในงานเขียนนวนิยายจีน

ผลการศึกษาพบว่า การใช้การอุปมาอุปไมยแบบแฝง (隱喻) น้อยที่สุด คือ 12 ประโยค (ร้อยละ 15.4) ทั้งนี้คณะผู้วิจัยเห็นว่า อาจเพราะเป็นการอุปมาอุปไมยที่มีความยากและซับซ้อน ผู้อ่านอาจต้องมีการตีความพอสมควร เช่น จากประโยคในตัวอย่างที่ 12 ข้างต้น ที่เปรียบแก้มของลูกสาวว่าแดงเป็นวง ๆ เหมือนขนมเปี๊ยะที่มีลักษณะทรงกลมและมีสีแดง ซึ่งยิ่งถ้าผู้อ่านไม่คุ้นเคยกับขนมเปี๊ยะจีน อาจจะนึกภาพไม่ออก เป็นต้น ในขณะที่การอุปมาอุปไมยแบบยืม (借喻) อาจทำให้ผู้อ่านต้องตีความเช่นกันว่าข้อความตอนนั้นกำลังสื่ออะไร แต่ด้วยความที่เราสามารถหาสิ่งที่ต้องการเปรียบได้จากบริบทหรือข้อความข้างเคียง จึงอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ไม่ยาก

ในส่วนขององค์ประกอบของการอุปมาอุปไมยแต่ละรูปแบบนั้น ผลการศึกษาก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิริยา สุรขจร (2558, 45-58) กล่าวคือ อุปมาอุปไมยแบบตรงและอุปมาอุปไมยแบบแฝง มีองค์ประกอบครบทั้งสามส่วน ซึ่งได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปไมย) คำเชื่อม และสิ่งที่นำมาเปรียบ (อุปมา) แต่ที่พบว่า สามารถไม่ใช้คำเชื่อมก็ได้ในอุปมาอุปไมยแบบแฝง ส่วนอุปมาอุปไมยแบบยืม ปรากฏแค่สิ่งที่นำมาเปรียบ (อุปมา) ไม่ปรากฏคำเชื่อมที่ใช้เปรียบ และไม่ปรากฏสิ่งที่ถูกเปรียบ (อุปไมย) ในประโยคอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

อุปมาอุปไมย คือหนึ่งในศิลปะการใช้ภาษารูปแบบหนึ่งในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ของผู้เขียนที่มีต่องานเขียน เป็นโวหารภาพพจน์ทางภาษาที่ผู้เขียนจะต้องมี

ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ เห็นภาพ ตลอดจนสามารถรับรู้ถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดได้ ทั้งยังได้รับอรรถรสจากงานเขียนไปในขณะเดียวกัน สว่าง ไชยสงค์ (2538, อ้างถึงใน เนตรทราย คงอนุวัฒน์, 2550, 4) กล่าวถึงความสำคัญของภาพจน์ไว้ว่า เป็นกลวิธีการใช้ภาษาของกวีที่สำคัญในการสื่อความหมาย ภาพพจน์จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างภาพให้แก่ผู้อ่าน และผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับภาพพจน์เช่นกันเพื่อจะได้เข้าใจ ชาบซึ่งถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้แต่งมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ การเข้าใจในรูปแบบและการใช้อุปมาอุปไมยอันเป็นโวหารภาพพจน์ประเภทหนึ่งนี้ จึงเป็นการช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาด้านการเขียน และก็ได้ช่วยพัฒนาทักษะด้านการอ่านไปพร้อมกันด้วย

สรุป

จากการศึกษาประโยคที่มีการใช้อุปมาอุปไมยจากนวนิยายจีนเรื่อง 边城 (เมืองชายแดน) ของ 沈从文 (Shen Congwen) ทั้ง 78 ประโยค พบว่า 1) มีรูปแบบการอุปมาอุปไมย 3 รูปแบบ คือ อุปมาอุปไมยแบบตรง (明喻) 40 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 51.3 อุปมาอุปไมยแบบแฝง (隐喻) 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 15.4 และอุปมาอุปไมยแบบยืม (借喻) 26 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 33.3 2) อุปมาอุปไมยแบบตรงและอุปมาอุปไมยแบบแฝงที่เป็นส่วนใหญ่ ต่างมีองค์ประกอบครบ 3 ส่วนเหมือนกัน ได้แก่ สิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมย (本体) คำเชื่อม (喻词) สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา (喻体) โดยคำเชื่อมที่พบในรูปแบบอุปมาอุปไมยแบบตรง มักเป็นคำว่า 像 (เหมือน คล้าย) 如 (เหมือน ดัง) 同 (เหมือนกับ ดังกับ) 如同 (เหมือนกับ ดังกับ) 似 (เปรียบ เหมือน) 仿佛 (เหมือนกับว่า ราวกับว่า) ในขณะที่คำเชื่อมที่พบในอุปมาอุปไมยแบบแฝง จะเป็นคำว่า 是 (เป็น คือ) 成为 (กลายเป็น) 成 (กลายเป็น) 作 (เป็น) 作为 (เป็น) และแบบละคำเชื่อม ส่วนอุปมาอุปไมยแบบยืม จะปรากฏแค่สิ่งที่น่ามาเปรียบหรืออุปมา ไม่ปรากฏคำเชื่อมที่ใช้เปรียบและสิ่งที่ถูกเปรียบหรืออุปไมย อย่างไรก็ตามผู้อ่านจะสามารถทราบถึงสิ่งที่เปรียบหรืออุปไมยได้จากบริบทในประโยค

งานวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ที่สนใจศึกษาในด้านการใช้ภาษา โวหารภาพพจน์ของภาษา การสื่อความหมายของภาษา สามารถนำรูปแบบและแนวทางการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาได้ สามารถศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทั้งด้านการอ่านและการเขียนของตนเอง นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาจีน เป็นตัวอย่างให้เห็นถึงการเปรียบเทียบเปรยสิ่งต่าง ๆ อีกทั้งยังทำให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจ วัฒนธรรม สังคมที่สื่ออยู่เบื้องหลังการเปรียบเทียบเปรยของงานเขียนได้
2. การอุปมาอุปไมยคือกลวิธีทางภาษาที่นำสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันทางใดทางหนึ่งมาเปรียบเทียบ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า สิ่งต่าง ๆ ผู้เขียนในงานเขียนนำมาเปรียบเทียบเปรยผ่าน การอุปมาอุปไมยนั้นสื่อหรือสะท้อนถึงแนวคิด ความเชื่อ ความเข้าใจของผู้เขียนอย่างไรบ้าง ผู้ที่สนใจศึกษาสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นนี้ได้ จะทำให้การศึกษากการอุปมาอุปไมยมีมิติ รอบด้านมากขึ้น
3. ผู้ที่สนใจสามารถวิเคราะห์การใช้ภาษาหรือโวหารภาพพจน์ประเภทอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งคณะผู้วิจัยก็ได้พบการใช้ในนวนิยายด้วยเช่นกัน ได้แก่ เช่น อติพจน์ (夸张) การพ้อง (双关) สัมพจน์ (借

代) การเรียงถ้อยคำ (排比) การทวน (顶真) การซ้ำคำ (反复) และการใช้ถ้อยคำคู่ (对偶) เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ที่สนใจอาจศึกษารูปแบบอุปมาอุปไมยและองค์ประกอบในงานเขียนอื่น ๆ หรือศึกษาในเชิงเปรียบเทียบก็ได้เช่นกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมและแวดวงวิชาการด้านวรรณกรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติชญา อัครเดชเรืองศรี. (2562). *การศึกษาการใช้คำอุปมาอุปไมยในนวนิยายเรื่อง อันนา คาเรนินา ของเลียฟ ตอลสตอย* [ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections.
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:185845
- ณัฐนันท์ ดิยานนท์. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายจีน เจีย กับฉบับแปลภาษาไทย บ้าน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 3(1), 1-26. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/gshskku/article/view/62590/51509>
- เนตรทราย คงอนุวัฒน์. (2550). *ศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในนวนิยายของวัฒน์ วรรลยางกูร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ]. TSU Knowledge Bank.
<http://kb.tsu.ac.th/jspui/handle/123456789/672>
- ปฏิพันธ์ อุทยานกุล. (2562). โวหารภาพพจน์ในนวนิยายเรื่อง เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน. *วิจิตรวรรณสาร*, 3(1), 123-142. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/wiwitwannasan/article/view/188600>
- ปฏิพันธ์ สุรขจร. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีทางวาทศาสตร์เชิงอุปมาของสำนวนจีนทางพุทธศาสนา กับสำนวนไทยที่มีความหมายใกล้เคียงกัน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 8(2), 36-73. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CSJ/article/view/51900>
- มาลี วรลัคนากุล. (2560). การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลวรรณกรรมนวนิยายกำลังภายในฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง กระบี่ใจพิสุทธิ์ จากต้นฉบับภาษาจีนเรื่องเหลียนเฉิงเจี๋ย (连成诀). *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 79-103. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/eJHUSO/article/view/107026/84698>
- เย่ ชง. (2557). ความโดดเด่นของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน. *พิชเนศวร์สาร*, 10(1), 93-100.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan/article/view/97680>
- รัฐกิตติ์ เลิศวิริยะ. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายจีนเรื่อง หันเย่ กับฉบับแปลภาษาไทย คีนหนาว* [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CUIR.
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/61189>
- สุดารัตน์ ปานกลัด. (2563). *กลวิธีการใช้ภาษาในนวนิยายแปลจีน เรื่อง ย้อนกาลสารทวสันต์* [สารนิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
<http://isas.arts.su.ac.th/?p=5144>

เส็นฉงเหวิน. (2564). *边城* [เมืองชายแดน]. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นานมีบุ๊คส์.

Cen Yuzhen 岑玉珍. (2020). *发展汉语 (第二版) 高级写作 (I)*. 北京: 北京语言大学出版社.

Shen Congwen 沈从文. (2019). *边城边城* (沈从文集), 江苏: 江苏人民出版社, 178-282.